

KUI VANA, MITU LAST JA KELLEGA?

Eesti Naisliidu eestvedaja **Siiri Oviir** (69) tekitab furoori arvamusega, et liit annab aasta ema tiitli vaid abielus naisele.

MADIS JÜRGEN
madis.jyrgen@ekspress.ee

Esmaspäeval paigutas muusikakollektiiv Naised Kõõgis veebikeskkonnas **Kristiina Ehini** sõnadele loodud räpilo. Teose nimi on „Aasta ema“, kestab viis minutit.

Tahtsin ennast pakkuda aasta emaks, läksin komisjoni ette, tegin ennast kenaks.

Ütlesin, et ema olen olnud pikka aega, kuid tädi laua taga löikas nagu saaga: mis nimi, kui vana, mitu last ja kellega?

Kes loo lõpuni kuulab, leiab sealt ka Siiri Oviiri nime.

... ON ÕHTUNE AEG ja Oviir on just poest tulnud. Seisab Nõmmel oma valge maja ees. Sest telefonil pole majas levi.

„Ma tuln õue, sest kui katkeb, siis te arvate, et ma panin ära...“

Eesti Ekspress intervjueris Siiri Oviiri esimest korda 15. mail 1990. Siinsamas Nõmmel. (Intervjuu tegi **Tiina Jõgeda**.)

Kolme lapse ema Siiri Oviir oli saanud Eesti Vabariigi esimeseks naisministriks läbi ajaloo – sotsiaalministriks Edgar Savisaare valitsuses. Küsimuse peale, miks Savisaar just tema kabinetti valis, vastas Oviir, et ilmselt oli ta silma jäänud Naisliidu aktivistina ja küllap ka sellepärast, et oleks ka üks naine seltskonnas.

Just siis, kui intervjuu oli täies hoos, teatas **Edgar Savisaar** sisenoduslikult läbi raadioetri: „Toompead rünnatakse. Kordan. Toompead rünnatakse.“

Minister Oviir kiirustas kodust tagasi Toompeale. Tol ajal olid olulised muud teemad, kas emad on abielus või mitte, polnud päevakorral.

Eesti Naisliit loodi 1920, selle eesotsas oli alguses aktiivne feminist ja ajakirjanik, naiste õiguste eest võitleja, kunstnik **Marie Reisik**.

Ta kirjutas väljaandes Naiste Hääl, et „mitteabieluliste laste probleemi kaaluvaimaks punktiks on sotsiaalne põlgus, mis ümbritseb abielupaariks registreerimata

ema ja ta last. Ühiskond peaks oma vaateid sellise asja peale otsustavalt muutma.“

ONGI MUUTNUD. Praegu elab Eestis 50 000 vabaabielupaari ja 17 000 üksikema. Pooled Eesti emadest on abielus, kusjuures ei ole ka teada, kas tegemist on esimese või mitmenda abieluga ning kas nende lapsed on abielust sündinud või ei.

Oviir ajab jope selga, trepil on jahe. Ta ei oska öelda, miks ta ülesastumine „Ringvaates“ nii paljusid emasid puudutas. Netikommentaaridega ta kursis pole, sest pärast poliitikat taandumist ta neid ei loe.

ti naistest (niigi vintsutatud osal) kaltsuga üle näo tõmbasid,“ ütleb **Rain Kooli**.

„Ta peaks vabandama,“ ütleb **Liisa Pakosta**.

Aga on ka neid, kes on Oviiriga ühte meelt.

„Mis ta siis valesti tegi – väljendas Naisliidu seisukohta ja kogu lugu,“ arvab Tiina Jõgeda.

VÄLGUMIHKEL KLÕPSUB, puhutakse suitsu ja Oviir läheb jutus kaheksakümnendate lõppu, kui Meestelaulu Seltsiga koos hakati korraldama Estonias emadepäeva üritust.

Üheksakümnendatel hakkasid ilmuma klantspiltidega lood meestest, kes oma naised nooremate vastu vahetasid ja nendega uhkelt poseerisid. Naisliit otsustas, et sellist asja aktsepteerida ei saa. Otsustati luua aasta ema statuut ja Oviir käis pimedatel õhtutundidel **Lennart Meri** juures arutamas, kuidas oleks seda õige teha.

Ja Oviir uuris raamatut, mis kuulus ta vanaemale ja kus olid sees Anna Haava ja Aino Tamm ja Lydia Koidula, ja veendus, et armastav pere on kõige olulisem. Sest abielus sünnivad lapsed. Ja ilma lasteta pole Eesti riigil kestmist.

Oviir: „Võib-olla me oleme idealistlikud, aga me tahame, et meie lastel oleks hea kasvukeskkond. Siin pole midagi haruldast ega imelikku.“

Toomas Hendrik Ilves oli kolmandat korda abielus, kui aasta ema tiitlit viimati üle andis.

Nelja tubli lapse ema president **Kersti Kaljulaid** ilmselt Naisliidu statuudile ei vastaks?

Oviir: „Miks? Aaaa... Ärge võtke seda kõike nii tõsiselt! Mina ei kvalifitseeru näiteks heliloojaks. Ma ei kvalifitseeru ka lauljaks!“

KÜSIN OVIIRILT, kuidas temaga lugu on, kas ta läbiks aasta ema kadalipu igasuguse kahtlusevarjuta.

Siiri Oviir: „Mina ei puutu asjasse. See tiitel pole selleks, et Naisliit seda endale võtaks.“

Aga põhimõtteliselt, kas läbiks?

Oviir: „Mul saab maikuus Mihkliga 45 aastat abielus oldud.“

Traditsioonilise abielu kõrval on hulk moodsaid kooseluvorme. Kiita tänapäeval ainult emasid, kellel on abielutunnistus – see on sama nagu tunnustada pressiauhinna-galal ajakirjanikke, kellel on kõige ilusam käekiri. Uuesti klõpsub välgumihkel.

Oviir: „Võib tõesti tunduda, et need põhimõtted on vananenud, aga (meeleolu läheb reipamaks) mulle on kõrva jäänud, et 53 protsenti abieludest on kestnud üle 20 aasta. Järelikult 47 protsenti abieludest on sõlmitud nooremate inimeste vahel. Aasta-aastalt on abiellujaid järjest rohkem. Klantsajakirjades räägivad noored pulmaplaanidest, kihlustest. See teeb rõõmu! Laseb magada, ütleme nii!“

Pärast europarlamentidist naasmist kirjutatakse Oviirist enamasti seoses toreda rehielamuga, mille ta Läänemaal taastas, ja koduga Nõmmel, mille renoveeris. Ja vahetevahel seoses lihtsa ja turvalise teemaga nagu emadepäev.

„Pole minu asi mõista hukka, kui keegi on lahutanud. Elud on erinevad. Ma ei tahtnud kedagi solvata ja kui ma kedagi solvasin, siis ma palun vabandust. Aga, nagu ütles mu vanaema, sõna on nagu lind – lendab välja ja katsu ta kinni püüda.“

Solvunud on arvukalt, mõned on päris marus.

„Ta ütles sõnu, mis ühel osal ees-